

HITNA STANJA U OFTALMOLOGIJI PRIMARNE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

Dipl. medicinska sestra Vernesa Vladavić

Uvod

- Hitna stanja u oftalmologiji su takva oboljenja ili povrede oka koja traže hitnu i neodložnu pomoć, zbog mogućeg brzog gubitka funkcije oka ili drugih opasnosti.
- Neki ljudi gube osjet vida postepeno, tako da se oni jednostavno navikavaju na takav način života.

Uvod

- U neuporedivo teškoj situaciji su ljudi koji naglo izgube vid.
- Važno za hitna stanja u oftalmologiji je da se što brže dođe do što tačnije anamneze naročito kod povrede oka.

Izgled zjenice kod pojedinih oftalmoloških oboljenja

<u>Zjenica</u>	<u>Vjerovatno stanje</u>
Normalna	Konjunktivitis, blaže bolesti rožnice
Uska	Iridociklitis, ulkus rožnice
Srednje široka, fiksirana	Akutni glaukom
Neppravilna	Trauma

Vidna oštrine kod pojedinih oftalmoloških stanja

VIDNA OŠTRINA

STANJE

Normalna

Akutni konjunktivitis

Subkonjunktivalno krvarenje

Smanjena

Ozljeda oka

Bolest ili ozljeda rožnice

Akutni glaukom

Iridociklitis

Iznenadni gubitak vida u mirnom, nepodraženom oku može biti posljedica:

- okluzije centralne retinalne arterije ili vene,
- ablacije retine
- retinalnog ili optičkog neuritisa
- intrakranijalne ili ekstrakranijalne vaskular. okluzije...

Pacijenta treba što prije uputiti oftalmologu jer faktor vremena može biti presudan

- Bol u oku se javlja uglavnom kod bolesti prednjeg segmenta i adneksa (suzni aparat, kapci).
- Najbolnije mjesto je rožnica koja je bogata nervnim završecima.
- Najteže bolesti oka obično nisu praćene bolovima, retina nema receptora za bol, a bolesti retine su one koje najviše ugrožavaju vid.

Hitna stanja u oftalmologiji prema uzroku nastanka možemo podijeliti na hitna stanja uzrokovana:

- povredama oka,
- vaskularnim promjenama
- oboljenjima oka

Hitna stanja u oftalmologiji izazvana povreda

Prema uzroku nastanka na

- mehaničke
- nemehaničke (hemijske, fizičke radijacione).

Hitna stanja u oftalmologiji izazvana povreda

U prvi red hitnosti u okviru povreda oka spadaju one nastale hemijskim sredstvima:

- kiselinama (solna, sirćetna, sumporna, azotna),
- bazama (amonijak, Na i kalijeve baze, razrijeđivači, boje, malter, kreč..).

Hitna stanja u oftalmologiji izazvana povreda

Prva pomoć :

- detaljno ispiranje vodom,
- odstranjivanje krutih i većih materija iz oka,
- ispiranje oka sa Na-hidrogenkarbonatom (NaHCO_3) kada su povrede izazvane kiselinama,
- 3% Acidi Borici, vitaminom C, Na-citratom kada su izazvane bazama
- transport pacijenta u specijalističku oftal. ustanovu

Hitna stanja u oftalmologiji izazvana povreda

Druge nemehaničke povrede nastaju dejstvom:

- hiper i hipotermalne energije,
- ultravioletnih
- infracrvenih zraka
- jonizirajućeg zračenja.

Hitna stanja u oftalmologiji izazvana povreda

Drugi red hitnosti -mehaničke povrede

- zatvorene povrede očne jabučice.
- otvorene povrede očne jabučice.
- zbrinjavaju se unutar prvih 6 sati od povrijeđivanja u ustanovama osposobljenim za mikrohirurške procedure
- Svaka ovakva povreda predstavlja put infekcije oka.

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana vaskularnim promjenama

- **Okluzija centralne retinalne arterije** bolesniku objektivno može pomoći samo u prvih 30-40 minuta.
- Klinička slika: nagli, iznenadni i teški jedanostrani gubitak vida.
- Prva pomoć smiriti pacijenta (dati sedativ, lijek protiv HTA, ili NTG pod jezik),
- Dok pacijent sjedi, nježno pritisnuti oko tvrdim dijelom dlana preko zatvorenog kapka i početi ritmičnu „masažu“ oka.

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana vaskularnim promjenama

Još jedna mogućnost pružanja pomoći prije nego se stigne na odjel oftalmologije je:

- uzeti plastičnu vrećicu i u nju puhati kao u balon,
- pri tome treba otvorom vrećice pokriti i nos i usta, tako da udišemo onaj zrak koji smo u vrećicu netom upuhali.

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana oboljenjima

Ljekari opće medicine bi trebali obratiti pažnju na slijedeća oftalmološka oboljenja

- **Odljuštenje, odignuće retine** (Ablatio retinae) je odvajanje senzorne retine od retinalnog pigmentnog epitela.

Klasični opimajućí simptomi koji se navodi u 60% pacijenata sa ablacijom retine su: fotopsija i vitrealna lebdeća zamućenja.

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana oboljenjima

- **Glaukom** je sindrom kojeg karakterišu: povišenje intraokularnog pritiska, promjene na očnom živcu i gubitkom vidne funkcije.
- **Akutni glaukom zatvorenog ugla**, prioritet u odnosu na druge bolesti oka, obzirom na njegove razarajuće efekte.
- Bilateralno sljepilo može usljediti za samo 2 do 3 dana od početka akutnih tegoba.

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana oboljenjima

- Također, glaukom zatvorenog ugla može biti uspješno tretiran i potpuno izlječen ukoliko se na vrijeme prepozna i liječi.
- Čest prodromalni simptom je pojava svjetlosnih krugova-haloa.
- Pacijent sa ovakvom kliničkom slikom se hospitalizira u bolnicu

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana oboljenjima

- **Optički neuritis** se manifestuje naglim padom vida najčešće na jednom oku
- Često pacijent osjeća nalagodnost prilikom pomjeranja oka, te bol u periorbitalnoj regiji.
- Tretman zavisi od uzroka i vrste oboljenja i sastoji se od liječenja infektivnog agensa, steroidne terapije, suportivne terapije, diuretika, hirurških zahvata i drugo

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana oboljenjima

- **Ulkus rožnice (Ulcus corneae)** je defekt epitela i dubljih dijelova rožnice
- Posljedica: povrede, infekcije (bakter.virusi,gljivice)
- Bolesnik ima bolove, podražajne znake
- Liječenje: antibiotska prema antibogramu(brisa sa ruba ulceracije) epitelizirajuće kapi i masti, midrijatici

Hitna stanja u oftalmologiji uzrokovana oboljenjima

- **Endoftalmitis** -upala uvee, retine i staklovine.
- Uzrok: bakterije (rijetko gljivice),
- Oko je crveno, bolno, prednja očna komorica je puna gnoja, a staklovina замуćena.
- Liječenje zahtijeva hospitalizaciju

,

- **Cellulitis orbitae-** flegmonoznu upala masnog tkiva orbite sa tromboflebitisom orbitalnih vena i apscesom orbite.
- Liječenje spada u domen rada specijaliste oftalmologa

- Reference

- 1 Čupak K, Gabrić N, Cerovski B i sur. Oftalmologija. Nakladni Zavod Globus, Zagreb, 2004.
- 2.Sefić M. Oftalmologija. TKP Šahinpašić, Sarajevo, 1998.
- 3.Sefić M. Oftalmološke povrede (Odbrambeni rat u BiH). TKP Šahinpašić, Sarajevo, 1996.
- 4.Alimanović-Halilović E. Urgentna oftalmologija. Medicinski fakultet Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 2014.
- 5.Kuhn F, Pieramici DJ. Ocular trauma, Principles and Practice. New York, Stuttgart, Thieme 2002.

HVALA NA PAŽNJI